

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet med några mindre justeringar regeringens förslag till ändrade skatteregler med anledning av att taxfreeförsäljningen inom EU upphör. Utskottet avstyrker de motioner som väckts i ärendet.

Reservationer har avgivits av m-ledamöterna.

Proposition 1998/99:86

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 1998/99:86 att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om exportbutiker,
2. lag om proviantering av fartyg och luftfartyg,
3. lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
4. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
5. lag om ändring i tullagen (1994:1550),
6. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
7. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.,
8. lag om ändring i alkohollagen (1994:1738),
9. lag om ändring i lagen (1984:283) med vissa bestämmelser för Scandinavian Airlines Systems flygpassagerarterminal i Malmö.

I propositionen gör regeringen bedömningen att den skattefria försäljningen inom EU kommer att upphöra den 1 juli 1999. Skattefriheten för konsumtion ombord kan dock behållas. I propositionen föreslås att tobaksskattelagen, alkoholskattelagen och mervärdesskattelagen anpassas till den nya situationen.

När det gäller tobaks- och alkoholskattelagarna föreslås att upplagshavare skall få göra avdrag för skatt på varor som tagits emot för förbrukning ombord på fartyg eller luftfartyg på resa till annat EU-land av någon som fått tillstånd av Tullverket att ta ombord varorna för detta ändamål. Den som på detta sätt tagit ombord obeskattade varor blir själv skattskyldig om varorna används för annat än avsett ändamål. Beträffande proviantering av fartyg och luftfartyg i trafik till tredje land medges avdrag även för varor som tagits emot för försäljning ombord. För att t.ex. rederier och flygbolag skall kunna få varor levererade direkt från en utländsk upplagshavare föreslås att de, som

registrerade varumottagare, skall kunna göra avdrag vartefter varorna förbrukas ombord.

1998/99:SkU21

När det gäller mervärdesskatt föreslås i fråga om EU-trafiken att den nuvarande skattefriheten för försäljningen ombord på fartyg eller flyg slopas. Skattefri proviantering får ske av varor avsedda för bruk ombord. Skattefri proviantering får även ske av sådana matvaror som inte är punktskattepliktiga oavsett om varan faktiskt konsumeras ombord eller används för försäljning ombord. Skattefriheten för proviantering till fartyg i trafik mellan Sverige och Norge eller Sverige och Åland begränsas tills vidare i enlighet med vad som följer av den nordiska provianteringsöverenskommelsen.

I propositionen föreslås också att reglerna om exportbutiker i tullagstiftningen förs över till en ny lag om exportbutiker. I likhet med vad som gäller i dag skall regeringen meddela tillstånd att inrätta exportbutik på flygplats. Sådant tillstånd kan endast meddelas flygplatshållaren. Försäljningen i exportbutikerna skall endast få ske till resande till tredje land och endast avse obeskattade gemenskapsvaror. Den som bedriver verksamhet i en exportbutik skall vara godkänd upplagshavare enligt alkohol- och tobaksskattelagarna och exportbutiken ett godkänt skatteupplag enligt nämnda lagar. En sådan upplagshavare får göra avdrag för skatt på varor som levererats till resande till tredje land. Avdrag medges dock endast för vissa kvantiteter per resenär.

Slutligen föreslås att en ny lag om proviantering av fartyg och luftfartyg införs. Lagen ersätter den nuvarande provianteringsförfordningen. I den nya lagen anges bl.a. under vilka förutsättningar obeskattade gemenskapsvaror och icke-gemenskapsvaror får provianteras. Proviantering med obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror får endast ske om tillstånd har beviljats och skall inte medges i större omfattning än vad som är skäligt med hänsyn till resans art och varaktighet samt det antal personer som beräknas följa med transportmedlet. Tullverket meddelar tillstånd till proviantering. Tullverket skall också utöva tillsyn enligt den nya lagen. Ett tillstånd till proviantering får återkallas om förutsättningarna för att meddela tillstånd inte längre finns eller om tillståndshavaren använder varorna för andra ändamål än vad som anges i tillståndet.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Proposition 1998/99:79

Proposition 1998/99:79 Tullens överklaganderegler m.m. innehåller bl.a. förslag om ett antal ändringar i olika lagrum till följd av att Tullverket omorganiseras till att bestå av en enda myndighet med en central ledning och ett antal tullregioner. Bland annat föreslås vissa detaljändringar i 9 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 8 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt och 52 och 57 §§ tullagen (1994:1550), avsedda att träda i kraft den 1 juli 1999. Eftersom andra ändringar i dessa paragrafer med samma ikraftträdandedag föreslås i den proposition som behandlas i detta betänkande samordnas ändringsförslagen avseende dessa paragrafer i detta betänkande (se bet. 1998/99:SkU19).

Efter erforderliga samordningsåtgärder beträffande lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt och tullagen (1994:1550) – lagförslag 2.3, 2.4 och 2.5 – har lagförslagen den lydelse som framgår av bilagan till detta betänkande.

Motioner väckta med anledning av proposition 1998/99:86

1998/99:Sk32 av Jan Backman (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen om exportbutiker att de i motionen påtalade inskränkningarna undanröjs.

1998/99:Sk33 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avskaffa Sveriges undantag avseende beskattning av privat införsel av alkohol och tobak,

2. att riksdagen beslutar att exportbutiker även skall få försälja beskattade varor till resande inom EU i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen avslår regeringens förslag om förbud mot försäljning av beskattade och obeskattade varor i samma exportbutik i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen avslår regeringens förslag om lagstadgade kvantitetsbegränsningar för inköp vid resa till tredje land i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om begränsningar av det skattefria sortimentet i exportbutikerna,

6. att riksdagen avslår 14 § punkt 4 i regeringens förslag till lag om proviantering av fartyg och luftfartyg i enlighet med vad som anförts i motionen.

1998/99:Sk34 av Kent Olsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om mervärdesskatt och punktskatts uttagande på icke EU-medlemmars sjöterritorium och på internationellt vatten.

Utskottet

Utgångspunkter för regeringens förslag

Den skattefria försäljningen inom EU upphör

Propositionen

Utgångspunkten för förslagen i propositionen är att taxfreeförsäljningen inom EU kommer att upphöra den 1 juli 1999. En fortsatt möjlighet till punktskatte- och momsbefrielse för varor som tillhandahålls i taxfreebutiker eller ombord på fartyg eller flygplan och som tas med i den resandes bagage vid flyg- eller sjöresa från en medlemsstat till en annan skulle kräva dels ett förslag från kommissionen om att förlänga taxfreeförsäljningen, dels att

medlemsstaterna fattade ett enhälligt beslut med detta innehåll. Kommissionen har inte lagt fram något sådant förslag utan hittills avvisat tanken på fortsatt skattebefrielse.

Till skillnad från försäljningen i exportbutiker och ombord på fartyg och flygplan finns det inga gemenskapsbestämmelser som innebär krav på att varor avsedda för förbrukning ombord skall punktbeskattas. Skattefriheten för konsumtion ombord kan därför behållas efter den 1 juli 1999. Även momsfriheten för konsumtion ombord kan behållas efter detta datum.

För försäljning i exportbutiker eller ombord på fartyg och flygplan till resenärer som skall resa till tredje land innebär den 1 juli 1999 ingen förändring utan den skattefria försäljningen och förbrukningen kan fortgå i dessa fall.

I propositionen föreslås att bl.a. tobaksskattelagen, alkoholskattelagen och mervärdesskattelagen anpassas till den nya situationen. Vidare föreslås att reglerna om exportbutiker i tullagstiftningen förs över till en ny lag om exportbutiker och att en ny lag om proviantering av fartyg och luftfartyg införs.

Vilka resor är att betrakta som EU-interna

Enligt regeringens bedömning i propositionen är varje resa till sjöss eller i luften som börjar i en medlemsstat och där den faktiska ankomstplatsen är belägen i en annan medlemsstat att betrakta som EU-intern resa.

För resor som går direkt mellan EU-länderna utan att tredje land eller område som står utanför EG:s punktskatteområde är inblandade, får försäljning av alkoholdrycker och tobaksvaror efter den 30 juni 1999 endast ske med beskattade varor i de fall varorna är avsedda att tas med i den resandes bagage. Enligt propositionen skall varor som efter detta datum säljs till resenärer ombord på fartyg och luftfartyg inom EU i fråga om *punktskatt* beskattas i den medlemsstat där varorna tas ut från skatteupplaget och lastas ombord. Denna medlemsstat måste omfattas av färje- eller flygrutten. Varor som tagits ombord i ett annat medlemsland och som endast finns ombord utan att bjudas ut till försäljning på svenskt territorium skall inte beskattas i Sverige. Med anledning av att försäljningen ombord efter den 30 juni 1999 skall ske med beskattade varor på EU-interna resor behövs enligt regeringens bedömning inte någon ändring i alkohol- och tobaksskattelagarna (dvs. de regler som motsvarar direktiv 92/12/EEG, det s.k. cirkulationsdirektivets bestämmelser om när skattskyldighet inträder och var skatt skall betalas för sådana varor som är avsedda för annat ändamål än direktkonsumtion ombord).

När det gäller *mervärdesskatt* finns enligt regeringens mening redan klara regler för när en försäljning ombord på ett fartyg eller flygplan skall beskattas i Sverige. Av 5 kap. 2 b § ML (motsvarar artikel 8.1.c i sjätte momsdirektivet, 77/388/EEG) framgår att det är avreseorten som styr vilket lands moms som skall tas ut på omsättningen och till vilket land som skatten skall redovisas. Detta innebär att rederier och flygbolag i många fall måste registrera sig som skattskyldiga för moms i ett flertal medlemsländer. Regeringens

uppfattning är att 5 kap. 2 b § ML inte behöver ändras utan att bestämmelsen överensstämmer med gemenskapens mervärdesskattelagstiftning.

I *lagrådsremissen* gör regeringen den bedömningen att medlemsstaterna kan beskatta varor som säljs på internationellt vatten under EU-interna resor. Denna bedömning delas av Skatterättsnämnden, i ett förhandsbesked som nu är föremål för Regeringsrättens prövning, samt av EU-kommissionen.

Motionen

I *motion Sk34 av Kent Olsson (m)* begärs ett tillkännagivande om att mervärdesskatt och punktskatt inte skall tas ut vid försäljning som sker på icke EU-medlemsstats sjöterritorium och/eller på internationellt vatten.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen utgår utskottet från att den skattefria försäljningen inom EU kommer att upphöra den 1 juli 1999. Lagstiftningen bl.a. på punktskatte- och mervärdesskatteområdet måste därför anpassas till den nya ordningen.

När det gäller frågan om vilka resor som skall betraktas som EU-interna har EU-kommissionen i pressmeddelanden i oktober 1998 (IP/98/858) och april 1999 (C 99/08) uttalat att en direkt resa mellan två hamnar eller flygplatser inom gemenskapen som sker utan mellanliggande besök i hamn eller på flygplats i tredje land eller i områden utanför gemenskapens skatteområde är en EU-intern resa. Denna grundregel skall enligt kommissionen gälla även i de fall internationellt vatten eller flygrum måste passeras på väg till destinationsmedlemsstaten. Flertalet medlemsländer däribland Sverige har accepterat den tolkning som kommissionen gett uttryck för i sitt pressmeddelande.

Enligt gemenskapens nuvarande mervärdesskattelagstiftning (artikel 8.1.c i sjätte momsdirektivet) skall varor som tillhandahålls ombord på färjor och flygplan vid resor inom gemenskapen, och som inte är avsedda för direktkonsumtion, fr.o.m. den 1 juli beskattas enligt avresemedlemsstatens villkor och mervärdesskattesatser. Enligt kommissionen kommer detta att gälla oberoende av om varorna sålts inom avsändarmedlemsstatens eller destinationsmedlemsstatens territorialvatten och luftrum eller inom internationellt vatten och luftrum.

Beträffande punktskatter har kommissionen bl.a. anfört att varor som tillhandahålls ombord på färjor och flygplan vid resor inom gemenskapen och som inte är avsedda för direktkonsumtion ombord skall, fr.o.m. den 1 juli 1999, påföras punktskatt enligt gällande skattesats i den medlemsstat där de tas ombord förutsatt att färje- eller flyglinjen betjänar denna medlemsstat. Detta följer av cirkulationsdirektivet. Varorna kan säljas enligt den skatt som gäller i landet för ombordtagandet till dess att transportmedlet når ankomststatens territorium. Enligt kommissionen skall denna grundregel även tillämpas vid en eventuell passage av andra medlemsstaters fiskala gränser under resan förutsatt att inga uppehåll görs med möjlighet till avstigning.

Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen när det gäller frågan om när och var moms och punktskatt skall betalas för varor som säljs, för annat ändamål än förbrukning, ombord på färjor och flygplan i EU-intern trafik. Såvitt utskottet kan finna överensstämmer regeringens uppfattning med vad kommissionen uttalat i frågan. Utskottet instämmer också i regeringens bedömning att någon ändring av 5 kap. 2 b § ML eller alkohol- och tobaksskattelagarna inte behövs med anledning av att försäljningen ombord efter den 30 juni 1999 skall ske med beskattade varor på EU-interna resor.

När det gäller den fråga som aktualiseras i motionen, nämligen om svensk punktskatt och mervärdesskatt kan tas ut på varor som säljs på internationellt vatten eller på icke EU-medlemsstats sjöterritorium vid trafik mellan två medlemsstater, vill utskottet hänvisa dels till ovan återgivna uttalanden från kommissionen, dels till att frågan, såvitt gäller mervärdesskatt, varit föremål för prövning i Skatterättsnämnden. Skatterättsnämnden har i ett förhandsbesked (7 oktober 1998, Dnr 27-98 /I) uttalat att varor som omsätts under passagerartransport mellan Göteborg och Kiel respektive Göteborg och Fredrikshamn på fartyg registrerade i Sverige skall anses omsätta här i riket oavsett om omsättningen äger rum på svenskt sjöterritorium, internationellt vatten eller tyskt respektive danskt sjöterritorium. Förhandsbeskedet har överklagats till regeringsrätten. Dom i målet har ännu inte meddelats.

Utskottet anser inte att riksdagen skall ta något initiativ i frågan med anledning av motionsyrkandet. Motionen avstyrks.

Ändringar i alkohol- och tobaksskattelagen

Provantering av fartyg och flygplan

Propositionen

Skattefriheten för proviantering av fartyg och flygplan i *EU-intern trafik* skall inte längre omfatta varor som säljs ombord utan endast varor som förbrukas ombord.

I propositionen föreslås att det nuvarande avdraget för varor som levereras till ett tullager slopas. Upplagshavare och den som är registrerad som skattskyldig för snus och tuggtobak föreslås i stället få göra avdrag för alkohol- och tobaksskatt på varor som tagits emot för förbrukning ombord av någon som har tillstånd till proviantering enligt den nya lagen om proviantering av fartyg och luftfartyg (tillståndshavaren).

Om varorna används för annat ändamål än förbrukning ombord skall tillståndshavaren betala skatt för varorna. I propositionen föreslås att en regel med denna innebörd införs i alkohol- och tobaksskattelagen. Detta innebär att skattskyldighet uppkommer vid varje situation som inte täcks av det skattefria ändamålet. Försäljning ombord av varor som avses att tas med i den resandes bagage innebär således att skattskyldighet uppkommer. Bestämmelsen skall enligt propositionen även omfatta svinn, stöld eller att varorna förstörs. Lagrådet har förordat att skatt inte skall tas ut i de fall varorna förstörs genom olyckshändelse eller force majeure. Enligt regeringens uppfattning bör skatt tas ut även i dessa situationer. Regeringen åberopar bl.a. cirkulationsdirektivet. Enligt cirkulationsdirektivet skall skatt

inte tas ut för varor som förstörs genom olyckshändelse eller force majeure om varorna finns i ett skatteupplag eller transporteras under skattesuspension. Något motsvarande undantag för varor som lämnat suspensionsordningen, dvs. släppts för konsumtion, finns inte. Detta återspeglas i den svenska lagstiftningen på så sätt att befrielse från skatt till följd av olyckshändelser eller force majeure endast medges för varor som lagras i ett skatteupplag eller transporteras under skatteuppskov. Varor som en tillståndshavare köper utan skatt är att betrakta som släppta för konsumtion och har alltså lämnat suspensionsordningen trots att skatt inte har tagits ut.

Vidare föreslås ett nytt avdrag för rederier och flygbolag som innebär att de som registrerade varumottagare får göra avdrag för skatten vartefter varorna förbrukas ombord. Därigenom öppnas en möjlighet för rederier och flygbolag att köpa sina varor direkt från en utländsk upplagshavare och få varorna levererade direkt till Sverige.

Motsvarande bestämmelser föreslås införas vid proviantering av fartyg och flygplan i *trafik till tredje land*, dock med den skillnaden att skattefriheten och avdragsrätten även skall omfatta varor som säljs ombord. I likhet med vad som gäller för EU-trafik skall stöld, svinn, olyckshändelse och force majeure utlösa beskattning.

Utskottets ställningstagande

Eftersom skattefriheten endast skall gälla för varor som förbrukas ombord på fartyg och luftfartyg i EU-intern trafik och för varor som förbrukas eller säljs ombord i trafik till tredje land måste det finnas möjlighet att påföra skatt i de fall varorna används för annat ändamål än det som var förutsättningen för att varorna fick köpas utan skatt. Utskottet delar regeringens bedömning att den som förvärvat varorna utan skatt, dvs. i detta fall den som fått provianteringsstillstånd, skall bli skyldig att betala skatt för varorna om de används för annat än avsett ändamål. I likhet med regeringen anser utskottet att stöld och svinn skall utlösa beskattning liksom om varorna går förlorade genom olyckshändelse eller force majeure.

Som anförs i propositionen kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i särskilda fall medge nedsättning av eller befrielse från skatt, liksom återbetalning helt eller delvis av skatt, om det föreligger synnerliga skäl (9 kap. 4 § LPP).

Utskottet har således inte någon erinran mot regeringens förslag. Utskottet tillstyrker propositionen i nu behandlad del.

Exportbutiker

Propositionen

Till följd av att möjligheterna till skattefri försäljning i exportbutiker till resande inom EU upphör, kommer försäljning av obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror i exportbutiker endast att kunna ske till resande till tredje land.

I dag är exportbutikerna tullager, och varorna blir befriade från punktskatt genom att leverantören får göra avdrag för skatt när alkoholdryckerna och tobaksvarorna levereras till butikerna. För vad som därefter händer med varorna finns inga regler i alkohol- och tobaksskattelagarna utan tullagstiftningen tar vid.

I propositionen föreslås ett nytt enhetligt regelsystem för exportbutikerna som innebär att den som bedriver verksamheten i butiken skall vara godkänd upplagshavare enligt alkoholskattelagen och tobaksskattelagen och att exportbutiken skall vara ett godkänt skatteupplag enligt dessa lagar. Vidare föreslås att endast gemenskapsvaror skall få säljas i exportbutikerna. Därigenom skapas en klar rågång mellan gemenskapsvaror och icke-gemenskapsvaror. För gemenskapsvaror gäller skattelagstiftningen, och skattemyndigheten ansvarar för kontroll m.m. För icke-gemenskapsvaror gäller tullagstiftningen och dessa varor är Tullverkets ansvarsområde. Den sammanblandning av dessa båda regelverk som i dag finns när det gäller exportbutikerna och därmed också oklarheten beträffande ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför försvinna, menar regeringen. Att varorna omfattas av samma regelverk kommer också att underlätta kontrollen av verksamheten. För att kompensera innehavarna av exportbutiker för att de inte har möjlighet att sälja icke-gemenskapsvaror tullfritt föreslås att den nuvarande avgiften till Tullverket slopas.

Eftersom det nya regelsystemet förutsätter att exportbutikerna skall vara skatteupplag och innehavarna godkända upplagshavare kommer de vanliga reglerna om leveranser mellan upplagshavare att gälla, dvs. leveranserna utlöser ingen beskattning. Den nuvarande avdragsregeln för leveranser till exportbutiker i alkohol- och tobaksskattelagarna kan enligt propositionen därför slopas.

Snus och tuggtobak omfattas inte av cirkulationsdirektivets bestämmelser. Det finns därför inga bestämmelser om skatteupplag för dessa varor. För att varorna skall kunna säljas skattefritt i en exportbutik måste den som bedriver verksamheten i butiken vara registrerad som skattskyldig för snus och tuggtobak. Regeringen föreslår att en sådan möjlighet införs genom en ändring i tobaksskattelagen.

Punktskatteskyldighet för alkohol- och tobaksvarorna i exportbutiken inträder när varorna släpps för konsumtion. I propositionen föreslås att upplagshavare, som bedriver verksamhet i en exportbutik, skall få göra avdrag för skatt på varor som sålts till resenär som kan uppvisa färdhandling för resa till plats utanför EG:s skatteområde. Denna avdragsrätt skall även gälla för snus och tuggtobak om exportbutiksinnehavaren är registrerad som skattskyldig för dessa varor.

Avdrag föreslås medges högst med vad som enligt den nya lagen om exportbutiker får säljas till varje resande, dvs. en liter spritdryck, eller två liter starkvin, två liter vin och två liter starköl och för tobak 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktobak. För snus och tuggtobak föreslås inga kvantitativa begränsningar.

I motion Sk33 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkas att riksdagen avslår förslaget om att försäljningen av alkohol- och tobaksvaror till resenärer till tredje land skall begränsas till vissa i lagen angivna kvantiteter (yrkande 4 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att ett nytt regelsystem för exportbutikerna i första hand bör vara anpassat för gemenskapsvaror. Grunderna i ett sådant system bör vara att exportbutikerna har status som skatteupplag och att endast gemenskapsvaror skall få säljas i butikerna. Den nuvarande avdragsregeln för leveranser till exportbutiker kan upphävas eftersom leveranserna mellan upplagshavare inte utlöser någon beskattning. I och med att butikerna är skatteupplag kan varorna förvaras i butiken med punktskatten vilande till dess försäljning sker till konsumenten.

Syftet med exportbutikerna efter den 30 juni 1999 är att skattefria varor skall kunna säljas till resenärer som skall resa till tredje land. Det behövs därför regler om avdrag för skatt som tar sikte på detta specifika syfte. Utskottet anser att avdragsreglerna i alkohol- och tobaksskattelagarna bör utformas så att upplagshavare som bedriver verksamhet i en exportbutik får göra avdrag för skatt på de varor som sålts till resenärer som kan uppvisa en färdhandling för resa till tredje land. För att beskattningsmyndigheten skall kunna göra en bedömning av om yrkat avdrag är rimligt måste det finnas en möjlighet att stämma av antalet sålda varor under en period med antalet resenärer till tredje land under samma period. En sådan kontroll försvåras om försäljningen får ske utan kvantitativa begränsningar. Ett ytterligare skäl till att begränsa försäljningen av alkohol- och tobaksvaror är att många länder tillämpar importrestriktioner för dessa varor. Utskottet delar således regeringens bedömning att försäljningen av alkohol- och tobaksvaror i exportbutiken bör begränsas till vissa angivna kvantiteter per resande och att dessa kvantiteter även skall utgöra gränsen för avdragsrätten. Utskottet har inte någon erinran mot de kvantiteter som i propositionen föreslås få säljas till varje resande. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om begränsad avdragsrätt och avstyrker motionsyrkandet.

Beträffande propositionen i övrigt i denna del har utskottet ingen erinran utan tillstyrker därför regeringens förslag.

Ändringar på mervärdesskattens område

I propositionen föreslås att bestämmelsen i 3 kap. 30 c § ML om skattefri försäljning av alkoholdrycker, tobaksvaror och parfym m.m. ombord på fartyg och flygplan i EU-trafik upphävs.

Den nuvarande skattefriheten för proviantering av varor avsedda för bruk ombord på fartyg eller flygplan i EU-trafik behålls. Vidare föreslås att sådana matvaror som inte är punktskattepliktiga skall få provianteras mervärdesskattefritt oavsett om varan faktiskt konsumeras ombord eller används för försäljning ombord.

Vissa justeringar föreslås i mervärdesskattelagen och lagen om frihet från skatt vid import med anledning av den föreslagna lagen om exportbutiker. Justeringarna innebär att frihet från moms skall medges vid import av varor som levereras för försäljning i exportbutik samt att själva försäljningen i butiken skall ske momsfritt. Momsfriheten skall begränsas till de varor som får säljas i butiken och såvitt gäller alkohol och tobaksvaror till vissa angivna kvantiteter.

Skattefri proviantering till fartyg i linjetrafik mellan Sverige och Norge eller Åland får enligt propositionen endast ske om provianteringen begränsas på det sätt som anges i den föreslagna lagen om proviantering av fartyg och luftfartyg.

Mervärdesskattefriheten för proviantering av punktskattepliktiga varor skall enligt propositionen kopplas till den föreslagna provianteringslagens bestämmelser om tillstånd m.m.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen i denna del.

Exportbutiker

Gällande ordning

Enligt nuvarande lydelse av 45 § *tullagen* får exportbutik inrättas på flygplats för försäljning av oförtullade eller obeskattade varor till flygpassagerare som avreser till utlandet. Tillstånd att inrätta exportbutik meddelas av regeringen (46 §). Exportbutikerna har i dag status som tullager. I 45 § *tullförordningen* finns vissa begränsningar när det gäller vilka varor som får säljas i exportbutik. Dessa är alkoholdrycker, tobaksvaror, parfym, kosmetiska preparat samt choklad och konfektyrvaror. För resenärer inom EG:s tullområde gäller dessutom vissa kvantitativa begränsningar. För resande med bestämmelseort i annat tredje land än Norge gäller i princip fri försäljning från exportbutik av sådana varor som särskilt räknas upp i 45 § *tullförordningen*.

Propositionen

Enligt propositionen skall endast gemenskapsvaror få säljas i en exportbutik. Vidare förutsätts att exportbutikerna är godkända skatteupplag. I och med detta kommer verksamheten inte längre att ha någon anknytning till tullagstiftningen. Det finns därför enligt regeringens mening inte någon anledning att ha kvar regler om exportbutiker i *tullagen* och *tullförordningen*. Bestämmelserna om exportbutiker i *tullagen* bör därför upphävas. I stället föreslås att bestämmelser om tillstånd att inrätta exportbutiker och vad som skall få säljas i butikerna skall regleras i en särskild lag om exportbutiker.

Tillstånd att inrätta exportbutik på flygplats skall, enligt förslaget, även fortsättningsvis, beviljas av regeringen. Sådant tillstånd skall endast kunna ges till flygplatshållaren. Verksamheten i en exportbutik måste inte bedrivas av flygplatshållaren utan verksamheten kan upplåtas till någon annan. Den

som bedriver verksamheten måste dock vara godkänd upplagshavare enligt alkoholskattelagen och tobaksskattelagen. Skattekontrollen kommer därmed att ske med stöd av bestämmelserna i lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter (LPP) och, vad gäller mervärdesskatt, skattebetalningslagen. En upplagshavare som inte följer gällande regler riskerar att få sitt godkännande återkallat enligt nuvarande regler i alkohol- och tobaksskattelagen. Den som fått sitt godkännande som upplagshavare återkallat kan i praktiken inte fortsätta att driva exportbutiken, utan flygplatshållaren måste skaffa sig en ny samarbetspartner.

Enligt förslaget skall endast *obeskattade* gemenskapsvaror få säljas i exportbutiken. Mot bakgrund av att den skattefria försäljningen inom EU upphör innebär detta att försäljningen bara får ske till resande till tredje land. En uttrycklig bestämmelse härom föreslås i den nya lagen.

Regeringen anser att de begränsningar av varusortimentet som finns i dag bör gälla även i fortsättningen. Till skillnad från vad som gäller i dag föreslås kvantitativa begränsningar när det gäller försäljningen av alkohol- och tobaksvaror. Parfym, kosmetika, choklad och konfektyrvaror samt snus och tuggtobak föreslås även fortsättningsvis kunna säljas utan kvantitativa begränsningar.

Motionerna

I *motion Sk33 av Bo Lundgren m.fl. (m)* yrkas att riksdagen beslutar att exportbutiker även skall få sälja beskattade varor till resande inom EU och att riksdagen avslår förslaget om förbud mot försäljning av beskattade och obeskattade varor i samma exportbutik (*yrkandena 2 och 3*). Vidare yrkas att riksdagen avslår förslaget om att försäljningen av alkohol- och tobaksvaror till resenärer till tredje land skall begränsas till vissa i lagen angivna kvantiteter (*yrkande 4 delvis*). Enligt motionärerna innebär begränsningarna en oacceptabel konkurrensnackdel för svenska exportbutiker. Även rådande nationella bestämmelser om begränsningar i det skattefria sortimentet utgör en konkurrensnackdel för de svenska exportbutikerna i förhållande till motsvarande butiker i andra medlemsstater och bör därför inte gälla i fortsättningen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna (*yrkande 5*).

I *motion Sk32 av Jan Backman (m)* yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådana ändringar i lagen om exportbutiker att det blir möjligt att sälja beskattade varor till EU-resenärer samt att begränsningen i varusortimentet tas bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom förslaget i propositionen att exportbutikerna skall vara skatteupplag och att verksamheten i butikerna skall drivas av någon som är godkänd upplagshavare enligt alkohol- och tobaksskattelagarna samt att endast gemenskapsvaror skall få säljas i butikerna. Eftersom verksamheten i butikerna inte längre kommer att ha någon anknytning till tullagstiftningen kan bestämmelserna om exportbutiker i tullagen slopas. Att butikerna skall

vara skatteupplag bör framgå av lagen. Utskottet återkommer till detta under Övriga frågor.

När det gäller de i motionerna väckta yrkandena om att även beskattade varor skall få säljas i butikerna till resenärer som skall resa till annat EU-land vill utskottet framhålla att exportbutikerna förutsätts vara skatteupplag, som enligt cirkulationsdirektivet är avsett för lagring av obeskattade gemenskapsvaror. Obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror levereras, tas emot och lagras med punktskatten vilande enligt uppskovsreglerna för skatteupplag, och upplagshavaren skall ställa säkerhet för betalning av skatten. Några sådana möjligheter och krav finns givetvis inte för beskattade varor. Om en blandning av beskattade och obeskattade varor tillåts i samma butik skulle således olika regler komma att gälla för varorna i upplaget, vilket inte är en lämplig ordning. För att kontrollen av verksamheten skall fungera skulle det dessutom vara nödvändigt att i skatteupplaget hålla obeskattade och beskattade varor åtskilda. Även med ett sådant system blir det alldeles för svårt att kontrollera verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Därtill kommer att försäljning av annat än obeskattade varor i exportbutiken skulle strida mot själva syftet med exportbutiker.

Utskottet har med anledning av ett motionsyrkande nyligen behandlat frågan om att tillåta försäljning i exportbutiker av beskattade alkoholdrycker till resande inom EU (bet. 1998/99:SkU13). Utskottet avstyrkte motionen med hänvisning dels till kontrollsvårigheter, dels till att en sådan ordning skulle kräva en ändring i alkohollagen som skulle inskränka det statliga detaljhandelsmonopolet vilket utskottet inte kunde ställa sig bakom. Detta blev också riksdagens beslut. Utskottet vidhåller denna inställning som också stämmer överens med vad regeringen har föreslagit i propositionen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att endast obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror skall få säljas i exportbutikerna.

Även när det gäller övriga varor, dvs. parfym, kosmetika, choklad och konfektyrvaror som tidigare var belagda med s.k. särskild varuskatt, anser utskottet i likhet med regeringen att försäljningen endast skall få omfatta obeskattade varor. I mervärdesskattesammanhang räknas omsättning av varor i en exportbutik som en omsättning utomlands. Varorna kan därför levereras för försäljning i butikerna utan mervärdesskatt och själva försäljningen ske momsfritt. Även beträffande dessa varukategorier talar kontrollskäl för att inte tillåta försäljning av beskattade varor i en exportbutik.

När det så gäller frågan om ett utvidgat skattefritt sortiment i butikerna anser utskottet att det inte kan anses motiverat att utvidga sortimentet till ett varuhussortiment/diversehandel av det skälet att den skattefria försäljningen inom EU nu upphör. Motionärerna och vissa remissinstanser har gjort gällande att begränsningarna av det skattefria sortimentet i butikerna innebär en konkurrensnackdel för de svenska exportbutikerna i förhållande till butiker i andra medlemsländer. Såvitt utskottet erfarit saknas kunskap i dagsläget om hur andra länder kommer att förfara i detta avseende. Känt är emellertid att exportbutiker i övriga medlemsländer i dag saluför ett begränsat sortiment av varor. Utskottet förutsätter dock att regeringen följer utvecklingen och om det skulle visa sig nödvändigt återkommer till riksdagen med de förslag som kan visa sig påkallade. I detta sammanhang skall också noteras att ett utökat

skattefritt sortiment i exportbutikerna skulle innebära omotiverade konkurrensfördelar för exportbutikerna gentemot andra återförsäljare på flygplatserna och detaljhandeln annorstädes, vars försäljning måste betinga en omsättning på minst 200 kr per person (inkl. moms) och avse personer som är bosatta i ett land utanför EU. Den skattebefrielse som exportbutikerna på flygplatserna åtnjuter gör det också möjligt för dem att tillämpa högre vinstpålägg än vad som annars är fallet inom detaljhandeln.

Med undantag för alkoholdrycker finns det självfallet inte några legala hinder mot att sälja beskattade varor (såväl sådana varor som finns i exportbutikerna som andra varor) i andra butiker på flygplatserna. Med den galleri-liknande utformning dagens flygplatser har torde också en sådan verksamhet kunna bedrivas i direkt anslutning till exportbutiken t.ex. av exportbutiksinnehavaren. Det skall också erinras om att en del av en lokal kan godkännas som skatteupplag. Exportbutiksinnehavarna har skatteansvaret för de varor som finns i butiken/skatteupplaget. Skattemyndigheten ansvarar för kontrollen av verksamheten. Det blir således en fråga för skattemyndigheten och butiksinnehavarna att komma överens om hur verksamheten i en exportbutik på bästa sätt skall organiseras för att möjliggöra en god kontroll.

Utskottet delar regeringens bedömning att försäljningen av alkohol- och tobaksvaror i exportbutiken bör begränsas till vissa angivna kvantiteter per resande. Utskottet har inte någon erinran mot de kvantiteter som enligt propositionen skall få säljas till varje resande. Utskottet har i det föregående (s. 9) redogjort för skälen till detta sitt ställningstagande.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag i nu behandlad del och avstyrker motionerna Sk32 och Sk33 yrkandena 2–5. Utskottet återkommer dock under Övriga frågor till en detalj i lagregleringen som rör definitionen av begreppet obeskattade varor.

Proviantering av fartyg och luftfartyg

Propositionen

Den nuvarande provianteringsförordningen föreslås ersättas av en lag om proviantering av fartyg och luftfartyg.

Enligt den nya lagen skall proviantering med obeskattade gemenskapsvaror få ske för försäljning vid resa till plats utanför EG:s skatteområde och för förbrukning ombord vid resa till utländsk ort. När det gäller mervärdesskatt föreslås att proviantering skall få ske utan mervärdesskatt i de fall som avses enligt de föreslagna ändringarna i mervärdesskattelagen (se s. 9 f.).

Vid resa till plats utanför EG:s tullområde föreslås att proviantering får ske med såväl obeskattade gemenskapsvaror som icke-gemenskapsvaror. Detta skall gälla oavsett om varorna är avsedda för försäljning eller förbrukning ombord.

Endast fartyg som går i yrkesmässig passagerartrafik skall tillåtas proviantera obeskattade alkoholvaror och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror.

Proviantering med alkoholdrycker och tobaksvaror samt icke-gemenskapsvaror skall endast få ske om tillstånd beviljats och skall inte medges i större omfattning än vad som är skäligt med hänsyn till resans art och varaktighet samt det antal personer som beräknas följa med transportmedlet.

Tillstånd till provianteringen skall enligt propositionen meddelas av Tullverket. Tullverket bör också vara den myndighet som skall utöva tillsyn enligt den nya lagen.

Vidare föreslås att Tullverket skall få återkalla ett tillstånd om förutsättningarna för att meddela tillstånd inte längre finns eller om tillståndshavaren använder varorna för andra ändamål än vad som anges i tillståndet. Tullverket bör också enligt regeringens mening ges befogenhet att återkalla ett tillstånd till proviantering om tillståndshavarens bokföring inte är utformad på ett sätt som innebär att kontroll är möjlig eller om han försvårar kontrollen genom att inte tillhandahålla begärda handlingar eller lämnar tillträde till utrymmen. Slutligen föreslås att tillstånd skall kunna återkallas av Tullverket om tillståndshavaren inte samverkar vid en skatterevision enligt LPP eller skattebetalningslagen. Huruvida tillståndshavaren samverkar eller inte får bedömas mot bakgrund av de skyldigheter som en reviderad har enligt dessa lagar. Lagrådet har förordat att sistnämnda återkallelsegrund bör utgå och därvid bl.a. yttrat att svårigheten att få tillgång till utländskt bokföringsmaterial bör kunna lösas enbart med tillämpning av lagen om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet.

Ett beslut om återkallelse av tillstånd skall enligt förslaget kunna gälla omedelbart.

Beslut om att begära tillgång till handlingar eller tillträde till utrymmen kommer enligt propositionen inte att kunna överklagas. Övriga beslut skall kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Motionen

I *motion Sk33 av Bo Lundgren m.fl. (m)* yrkas avslag på förslaget att provianteringsstillstånd skall kunna återkallas om tillståndshavaren inte samverkar vid en skatterevision (*yrkande 6*). Motionärerna anser i likhet med Lagrådet att det inte kan vara rimligt att den som blivit föremål för skatterevision skall riskera att drabbas av sanktionen av ett mistat tillstånd till följd av att Tullverket gjort bedömningen att han inte "samverkat".

Utskottets ställningstagande

Rederier och flygbolag som har provianteringsstillstånd skall få köpa varor utan skatt, och de blir skattskyldiga om varorna används för annat ändamål än det som var förutsättningen för att varorna fick köpas utan skatt. Detta innebär att obeskattade alkoholdrycker och tobaksvaror får hanteras skattefritt utanför den s.k. suspensionsordningen. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att ett sådant system måste innehålla goda kontrollmöjligheter för att vara fiskalt godtagbart. Det är därför rimligt att kräva av de rederier och flygbolag som vill utnyttja systemet att de samverkar vid såväl Tullverkets som skattemyndighetens kontroller. Med det anförda avstyrker

utskottet motionsyrkandet. Beträffande propositionen i övrigt i denna del har utskottet inte funnit anledning till någon erinran. Utskottet godtar således regeringens förslag till lag om proviantering av fartyg och luftfartyg. Utskottet återkommer dock under Övriga frågor till en detalj i lagregleringen som rör definitionen av begreppet obeskattade varor.

Införsel av alkoholdrycker för kommersiellt ändamål

Införselreglerna i alkohollagen bör ändras så att den som har godkänts som upplagshavare och som bedriver verksamhet i en exportbutik skall ha möjlighet att till landet föra in spritdrycker, vin och starköl. Detsamma skall gälla den som har registrerats som varumottagare enligt alkoholskattelagen och meddelats tillstånd till proviantering.

I förtydligande syfte föreslås också att den som har partihandelstillstånd får sälja spritdrycker, vin och starköl till exportbutiker och till fartyg och luftfartyg för proviantering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i denna del.

Införsel för privat bruk

Gällande bestämmelser

Enligt EG-reglerna får den som reser mellan EU-länder medföra minst 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin, 110 liter öl samt 800 cigaretter, 400 cigariller, 200 cigarrer och 1 kg röktnobak utan att betala skatt i införsellandet, om varorna inköpts beskattade i en annan EU-stat och är avsedda för privat konsumtion.

Vid förhandlingarna om medlemskap i EU uppnådde Sverige och Finland ett undantag från EG-reglerna (cirkulationsdirektivet) för att kunna behålla strängare införselregler. Danmark har sedan tidigare ett liknande undantag. Med stöd av undantaget har Sverige begränsat den privata införseln som får ske utan att den resande betalar skatt till 1 liter starksprit eller 3 liter starkvin, 5 liter annat vin och 15 liter starköl, 300 cigaretter eller 150 cigariller eller 75 cigarrer eller 400 gram röktnobak. I dessa kvoter ingår varor som har beskattats i annat EU-land och varor som har inköpts taxfree under resan.

Bestämmelserna om beskattning av privatinförsel och vilka kvantiteter som får införas utan att punktskatt skall betalas finns i *lagen (1994:1565) om beskattning av privatinförsel av alkoholholdrycker och tobaksvaror från land som är medlem i Europeiska unionen* (privatinförsellagen).

Enligt rådets direktiv 96/99/EG får Sverige t.o.m. den 30 juni år 2000 fortsätta att tillämpa de kvantitativa begränsningarna. Den svenska inställningen är att undantaget i fråga om privatinförseln förlängs automatiskt såvida inte ett enigt rådsbeslut om motsatsen fattas. Danmark och Finland har accepterat att tillämpa EG:s införselregler fr.o.m. den 31 december år 2003. Enligt en protokollsanteckning senareläggs Danmarks och Finlands avvecklingsdatum

Motionen

I motion Sk33 av Bo Lundgren m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om att nuvarande kvantitativa begränsningar i den privata införseln av alkohol drycker och tobaksvaror från andra medlemsländer skall avskaffas och att de svenska införselreglerna anpassas till EG:s regler på området (*yrkande 1*). I och med att taxfreeförsäljningen upphör inom EU är det enligt motionärerna nödvändigt att det svenska undantaget avskaffas och att regeringen meddelar rådet att Sverige inte längre ämnar fortsätta att tillämpa de kvantitativa begränsningarna. I konsekvens härmed måste även de svenska punktskatterna på alkohol och tobak sänkas, anser motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har nyligen, i betänkande 1998/99:SkU13, behandlat ett motionsyrkande om att höja gränsen för den mängd alkohol- och tobaksvaror som får föras in i landet av en privatperson utan att svensk skatt skall betalas. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med motiveringen att det skulle vara svårt för Sverige att upprätthålla en hög prisnivå på alkoholdrycker utan det svenska undantaget från EG:s regel om införsel. Enligt utskottets mening var det därför viktigt att Sverige fortsatte att hävda detta undantag. Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan och avstyrker därmed motion Sk33 yrkande 1.

När den skattefria försäljningen inom EU upphör finns det enligt utskottets mening inte längre skäl att i privatinförsellagen göra skillnad mellan enskilda personer som är bosatta i Sverige och personer som inte är bosatta här. Syftet med den nuvarande ordningen har varit att begränsa här i riket bosatta personers möjlighet att köpa och föra in skattefria varor under kortare utlandsresor med fartyg (20-timmarsregeln) och samtidigt möjliggöra införsel av varor som köpts skattefritt i exportbutiker och ombord på luftfartyg samt under längre resor med fartyg. Eftersom det efter den 30 juni 1999 endast kommer att vara möjligt att föra in varor som beskattats i annat medlemsland har den nuvarande ordningen spela ut sin roll. En enskild person som till Sverige för privatbruk för in alkoholdrycker och tobaksvaror från ett annat medlemsland skall inte betala skatt här i riket för varor som köpts beskattade i ett annat medlemsland såvida inte införseln överstiger de i lagen tillåtna kvantiteterna. Detta gäller oavsett var personen i fråga har sitt hemvist. Enligt utskottets mening bör första stycket i 2 § privatinförsellagen ändras i enlighet härmed. Paragrafens andra och fjärde stycke bör utgå. Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att föreslå en sådan ändring i en proposition som skall föreläggas riksdagen inom kort.

Proposition 1998/99:79 Tullens överklaganderegler m.m. innehåller bl.a. förslag om ett antal ändringar i olika lagrum till följd av att Tullverket omorganiseras till att bestå av en enda myndighet med en central ledning och ett antal tullregioner. I propositionen föreslås bl.a. vissa detaljändringar i 9 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, 8 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt samt 52 och 57 §§ tullagen (1994:1550), avsedda att träda i kraft den 1 juli 1999. I utskottets betänkande 1997/98:19, där proposition 1998/99:79 behandlas, tillstyrks ändringarna i sak, men den författningsmässiga regleringen skjuts upp för att samordnas med behandlingen av proposition 1998/99:86 där andra ändringar i samma paragrafer och med samma ikraftträdandedag föreslås. Utskottet tillstyrker lagförslagen i proposition 1998/99:86 med de justeringar som föranleds av samordningen och som framgår av bilaga 1 till detta betänkande.

Utöver de justeringar som föranleds av samordningen bör, som utskottet tidigare nämnt, några ändringar i förtydligande syfte göras i propositionens lagtexter. Utskottet föreslår att 1 § i den föreslagna lagen om exportbutiker kompletteras med en bestämmelse om att exportbutikerna skall vara godkända skatteupplag enligt alkohol- och tobaksskattelagarna. Den definition av obeskattade varor som föreslås i 2 § första stycket b) lagen om exportbutiker omfattar inte varor som befriats från skatt enligt lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m. och bör därför ersättas med en mer generell definition som omfattar såväl varor som blivit skattebefriade genom ett avdrags- eller återbetalningsförfarande som varor som befriats från skatt enligt lagen om frihet från skatt vid import. För att undvika att göra lagtexten tung föreslås att definitionen ges följande lydelse: "varor som har beskattats i Sverige men där varorna sedan blivit befriade från skatt". En motsvarande ändring föreslås i 2 § lagen om proviantering av fartyg och luftfartyg.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *EU-interna resor*

att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del och avslår motion 1998/99:Sk34,

2. beträffande *avdragsregler för proviantering*

att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del,

3. beträffande *avdragsregler för exportbutiker*

att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del och avslår motion 1998/99:Sk33 yrkande 4 delvis,

res. 1 (m) - delvis

4. beträffande *mervärdesskatt*

att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del,

5. beträffande *exportbutiker*

att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del och avslår motionerna 1998/99:Sk32 och 1998/99:Sk33 yrkandena 2, 3, 4 delvis och 5,

res. 2 (m) - delvis

6. beträffande *provantering av fartyg och flygplan*
att riksdagen godtag proposition 1998/99:86 i denna del,

7. beträffande *återkallelse av provanteringstillstånd*
att riksdagen godtar proposition 1998/99:86 i denna del och avslår
motion 1998/99:Sk33 yrkande 6,

res. 3 (m) - delvis

8. beträffande *privatinförsel*
att riksdagen avslår motion 1998/99:Sk33 yrkande 1,

res. 4 (m)

9. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen med anledning av proposition 1998/99:86 i denna del
och proposition 1998/99:79 såvitt nu är i fråga samt till följd av vad
utskottet anfört och hemställt antar de i bilagan till detta betänkande
återgivna förslagen till

1. lag om exportbutiker med de ändringarna att 1 och 2 §§ erhåller
följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 §

Regeringen får bevilja flygplats-
hållare tillstånd att inrätta export-
butik på flygplats.

I en exportbutik får obeskattade
gemenskapsvaror, med de begräns-
ningar som anges i 3 §, säljas till
flygpassagerare som reser till en
plats utanför EG:s skatteområde.
Annan försäljning får inte ske i en
exportbutik.

Verksamheten i en exportbutik
skall bedrivas av en godkänd
upplagshavare enligt lagen (1994:
1563) om tobaksskatt och lagen
(1994:1564) om alkoholskatt.

Regeringen får bevilja flygplats-
hållare tillstånd att inrätta export-
butik på flygplats.

I en exportbutik får obeskattade
gemenskapsvaror, med de begräns-
ningar som anges i 3 §, säljas till
flygpassagerare som reser till en
plats utanför EG:s skatteområde.
Annan försäljning får inte ske i en
exportbutik.

Verksamheten i en exportbutik
skall bedrivas av en godkänd
upplagshavare enligt lagen (1994:
1563) om tobaksskatt och lagen
(1994:1564) om alkoholskatt. *Ex-
portbutiken skall vara ett godkänt
skatteupplag enligt dessa lagar.*

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 §

I denna lag förstås med
obeskattade varor:

a) varor som inte har beskattats i
Sverige, och

b) varor som har beskattats i
Sverige men där *avdrag för skatten
medgivits eller skatten har återbe-
talats,*

gemenskapsvaror: varor som
anges i artikel 4.7 i rådets förordning

I denna lag förstås med
obeskattade varor:

a) varor som inte har beskattats i
Sverige, och

b) varor som har beskattats i
Sverige men där *varorna sedan blivit
befriade från skatt,*

gemenskapsvaror: varor som
anges i artikel 4.7 i rådets förordning
(EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober

2 §

(EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen¹,

EG:s skatteområde: det område inom vilket gemenskapens bestämmelser om en viss skatt är tillämpliga.

1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen¹,

EG:s skatteområde: det område inom vilket gemenskapens bestämmelser om en viss skatt är tillämpliga.

2. lag om proviantering av fartyg och luftfartyg med den ändringen att 2 § erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 §

I denna lag förstås med

obeskattade varor:

a) varor som inte har beskattats i Sverige, och

b) varor som har beskattats i Sverige men där *avdrag för skatten medgivits eller skatten har återbetalats*,

gemenskapsvaror: varor som anges i artikel 4.7 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen¹,

EG:s tullområde: de områden som anges i artikel 3 i förordning (EEG) nr 2913/92,

EG:s skatteområde: det område inom vilket gemenskapens bestämmelser om en viss skatt är tillämpliga.

I denna lag förstås med

obeskattade varor:

a) varor som inte har beskattats i Sverige, och

b) varor som har beskattats i Sverige men där *varorna sedan blivit befriade från skatt*,

gemenskapsvaror: varor som anges i artikel 4.7 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen¹,

EG:s tullområde: de områden som anges i artikel 3 i förordning (EEG) nr 2913/92,

EG:s skatteområde: det område inom vilket gemenskapens bestämmelser om en viss skatt är tillämpliga.

3. lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
4. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
5. lag om ändring i tullagen (1994:1550),
6. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
7. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import, m.m.,
8. lag om ändring i alkohollagen (1994:1738),

¹ EGT nr L 302, 19.10.1992, s. 1 (Celex 392R2913).

res. 1 (m) - delvis

res. 2 (m) - delvis

res. 3 (m) - delvis

Stockholm den 20 maj 1999

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Per Erik Granström (s), Carl Erik Hedlund (m), Ulla Wester (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Yvonne Ruwaida (mp), Rolf Kenneryd (c), Johan Pehrson (fp), Lars U Granberg (s), Catharina Hagen (m), Claes Stockhaus (v), Desirée Pethrus-Engström (kd), Stefan Attefall (kd), Inga Berggren (m) och Lars Lilja (s).

Reservationer

1. Avdragsregler för exportbutiker (mom. 3 och mom. 9 i motsvarande del)

Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin, Catharina Hagen och Inga Berggren (alla m) har

dels anfört följande:

I likhet med regeringen anser vi att avdragsreglerna i alkohol- och tobaksskattelagarna skall utformas så att upplagshavare som bedriver verksamhet i en exportbutik får göra avdrag för skatt på de varor som sålts till resenärer som kan uppvisa en färdhandling för resa till tredje land. Däremot motsätter vi oss att avdragsrätten skall begränsas på det sätt som föreslås i propositionen, dvs. till vissa angivna kvantiteter per resande. Att införa kvantitativa gränser är enligt vår mening en onödig skärpning i förhållande till vad som gäller i dag. För resande med bestämmelseort i annat tredje land än Norge gäller i dag fri försäljning från exportbutik av alkoholdrycker och tobaksvaror. Såvitt är känt har denna ordning fungerat utan problem.

Regeringens förslag innebär också en oacceptabel konkurrensnackdel för de svenska exportbutikerna i förhållande till butiker i andra länder som inte har motsvarande begränsningar. Det anförda innebär att vi tillstyrker motion

dels vid moment 3 och moment 9 i motsvarande del hemställt

3. *beträffande avdragsregler för exportbutiker*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sk33 yrkande 4 delvis och med anledning av proposition 1998/99:86 i denna del beslutar att avdragsrätten för försäljningen i exportbutik till resande till tredje land inte skall begränsas till vissa kvantiteter.

9. *beträffande lagförslagen såvitt avser förslaget till lag om ändring i lagen om alkoholskatt och förslaget till lag om ändring i lagen om tobaksskatt*

att riksdagen till följd av vad ovan anförts och hemställts antar de i bilagan till detta betänkande återgivna förslagen till ändringar i lagarna om alkoholskatt och tobaksskatt med de ändringarna

dels att 32 § andra stycket sista meningen i förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt utgår,

dels att 32 § andra stycket sista meningen i förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt utgår.

2. Exportbutiker (mom. 5 och mom. 9 i motsvarande del)

Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin, Catharina Hagen och Inga Berggren (alla m) har

dels anfört följande:

Vi instämmer i förslaget om att exportbutikerna skall vara skatteupplag och att verksamheten i butikerna skall drivas av någon som är godkänd upplagshavare enligt alkohol- och tobaksskattelagarna. Det är också en lämplig ordning att det nya regelsystemet är anpassat för gemenskapsvaror. Det finns dock inga bärande skäl till att förbjuda försäljning av beskattade varor i en exportbutik. När taxfreeförsäljningen upphör inom EU anser vi att exportbutikerna skall ges möjlighet att sälja beskattade alkoholdrycker och tobaksvaror till resenärer som skall resa till annat medlemsland. Ur konkurrenssynpunkt borde detta vara en självklarhet. Det är också en märklig ordning att resenärerna kommer ha tillgång till beskattade varor ombord på ett flygplan eller fartyg med destination till ett annat medlemsland men inte i en exportbutik. Till skillnad från regeringen tror vi inte att taxfreeförsäljningens upphörande kommer att leda till att intäkterna från den inhemska försäljningen av punktskattepliktiga varor kommer att öka. EU-resenärernas inköp kommer till följd av de höga svenska punktskatterna med all sannolikhet att göras ombord på flygplan och fartyg (som provianterat i länder med lägre punktskatter) eller på destinationsorten. Förutom att detta missgynnar de svenska exportbutikerna leder det också till minskade skatteintäkter i Sverige.

Moderata samlingspartiet har under många år drivit frågan om att avveckla Systembolagets detaljhandelsmonopol. Att förslaget i motion Sk33 skulle

innebära en ändring av alkohollagens bestämmelser om detaljhandelsmonopolet utgör således enligt vår uppfattning inte något hinder mot att tillåta försäljning av beskattade varor i exportbutiker.

Det hävdas att kontrollen av verksamheten i exportbutikerna kan försvåras om såväl beskattade som obeskattade varor får säljas i samma butik. Vår uppfattning är dock att denna fråga kan lösas genom att exportbutiksinnehavarna och skattemyndigheten kommer överens om hur verksamheten på bästa sätt skall organiseras för att möjliggöra en god kontroll. Det skall också nämnas att dagens exportbutiksinnehavare har lång erfarenhet av att tillämpa olika system när det gäller försäljning av varor till olika resandekategorier och att tillgänglig teknik för kassa- och redovisningssystem underlättar kontrollen. Därtill kommer att exportbutiksinnehavarna förutom att teckna avtal med flygplatshållaren om att få bedriva verksamheten också skall vara av skattemyndigheten godkända upplagshavare. Sammanfattningsvis anser vi att det finns goda förutsättningar för att säkerställa ett gott kontrollsystem och att förbudet att sälja beskattade varor skall utgå ur lagen.

Det ovan anförda innebär att vi också anser att övriga varor, dvs. sådana som endast är momspliktiga, skall få säljas med moms i butikerna till resenärer inom EU.

Vidare anser vi att även andra varor än som anges i regeringens förslag till lag om exportbutiker skall få säljas i butikerna. Detta är angeläget för att svenska flygplatser skall kunna hävda sig i konkurrensen med utländska flygplatser. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag om ett utökat varusortiment. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Som vi tidigare anført anser vi att försäljningen till passagerare till tredje land inte skall begränsas till vissa kvantiteter per resande. Vi har i det föregående redogjort för skälen till detta ställningstagande. Även denna bestämmelse bör således utgå ur lagen.

I vår hemställan till riksdagen föreslår vi de ändringar i regeringens lagförslag som oundgängligen behövs för att systemet med exportbutiker skall få den utformning som vi förordar och för att undvika de inskränkningar som regeringens förslag innebär. Vi förutsätter att regeringen snarast återkommer till riksdagen med de kompletterande förslag till följdändringar i annan lagstiftning som behövs för att våra intentioner skall genomföras på det sätt vi avsett.

dels vid moment 5 och moment 9 i motsvarande del hemställt

5 beträffande *exportbutiker*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sk33 yrkandena 2, 3 och 4 delvis och med anledning av motionerna 1998/99:Sk32 och 1998/99:Sk33 yrkande 5 samt med anledning av proposition 1998/99:86 i denna del

dels beslutar att beskattade och obeskattade varor skall få säljas i en exportbutik och att inte införa några begränsningar vad gäller försäljningsvolym per resande till tredje land,

dels som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts om begränsat varusortiment,

9. beträffande *lagförslagen såvitt avser lag om exportbutiker* att riksdagen till följd av vad ovan anförts och hemställts antar det i proposition 1998/99:86 framlagda förslaget till lag om exportbutiker med de ändringarna

dels att 1 § andra stycket första meningen ges följande lydelse: ”I en exportbutik får obeskattade gemenskapsvaror endast säljas till flygpassagerare som reser till en plats utanför EG:s skatteområde”,

dels att 1 § andra stycket andra meningen utgår,

dels att 1 § tredje stycket utformas i enlighet med utskottets hemställan,

dels att 2 § utformas i enlighet med utskottets hemställan,

dels att 3 § erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

3 §

Försäljningen får endast avse följande varor och i angivna fall följande kvantiteter av dessa varor till varje resande:

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktabak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,

2. en liter spritdryck eller två liter starkvin,

två liter vin,

två liter starköl, och

3. parfym, luktvatten och andra kosmetiska preparat samt choklad- och konfektyrvaror och andra tobaksvaror än sådana som anges ovan.

Till den som avreser med bestämmelseort i Norge får försäljning inte ske till större mängder än vad resande får införa tullfritt till det landet.

Vid tillämpning av första stycket förstås med

spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 men inte 22 volymprocent, samt mousserande vin,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en

Försäljningen får endast avse följande varor:

1. cigaretter, cigariller, cigarrer röktabak,

2. spritdryck, starkvin, vin, starköl, och

3. parfym, luktvatten och andra kosmetiska preparat samt choklad- och konfektyrvaror och andra tobaksvaror än sådana som anges ovan.

Till den som avreser med bestämmelseort i Norge får försäljning inte ske till större mängder än vad resande får införa tullfritt till det landet.

Vid tillämpning av första stycket förstås med

spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 men inte 22 volymprocent, samt mousserande vin,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent,

cigarill: cigarrer med en högsta

alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,
starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent,
cigarill: cigarer med en högsta vikt av 3 gram per styck.

3. Återkallelse av provianteringstillstånd (mom. 7 och mom. 9 i motsvarande del)

Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin, Catharina Hagen och Inga Berggren (alla m) har

dels anfört följande:

I likhet med Lagrådet anser vi att det inte kan vara rimligt att den som blivit föremål för skatterevision skall riskera att drabbas av sanktionen av ett mistat provianteringstillstånd till följd av att Tullverket gjort bedömningen att tillståndshavaren inte "samverkat". Enligt regeringens uppfattning är bestämmelsen nödvändig för att skattekontrollen skall fungera, inte minst mot bakgrund av att det annars kan bli svårt för beskattningsmyndigheten att få tillgång till utländskt bokföringsmaterial. Sådana svårigheter bör enligt vår mening kunna lösas enbart med tillämpningen av lagen om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet. Bestämmelsen om att Tullverket skall kunna återkalla ett provianteringstillstånd om tillståndshavaren inte medverkar vid skatterevision bör därför utgå.

dels vid moment 7 och moment 9 i motsvarande del hemställt:

7. beträffande återkallelse av provianteringstillstånd

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sk33 yrkande 6 och med avslag på proposition 1998/99:86 i denna del beslutar att inte införa någon regel om att bristande samverkan vid skatterevision skall utgöra grund för återkallelse av provianteringstillstånd,

9. beträffande lagförslagen såvitt avser 14 § förslaget till lag om provianteringstillstånd

att riksdagen till följd av vad ovan anförts och hemställts beslutar att fjärde punkten i 14 § skall utgå ur lagförslaget.

4. Privatinförsel (mom. 8)

Carl Erik Hedlund, Marietta de Pourbaix-Lundin, Catharina Hagen och Inga Berggren (alla m) har

dels anfört följande:

Enligt vår mening hade det varit lämpligt att regeringen i samband med denna proposition även föreslagit andra eftersträvaransvärda förändringar, t.ex.

vad gäller punktskatterna på alkoholdrycker och tobaksvaror samt införselreglerna.

1998/99:SkU21

Vid förhandlingarna om medlemskap i EU fick Sverige ett undantag från huvudregeln i cirkulationsdirektivet för att kunna behålla strängare regler när det gäller privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror. Den officiella svenska uppfattningen tycks vara att detta undantag förlängs automatiskt om inte ett enigt rådsbeslut om motsatsen fattas. I och med att taxefreehandeln upphör inom EU anser vi att det är nödvändigt att det svenska undantaget upphör och att regeringen skall meddela rådet att Sverige inte längre hävdar ett fortsatt undantag. I konsekvens härmed bör även punktskatterna sänkas. Vad som nu anförts bör riksdagen med anledning av motion 1998/99:Sk33 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels vid moment 8 hemställt:

8. beträffande *privatinförsel*

att riksdagen med bifall till motion 1998/99:Sk33 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad ovan anförts.

Sammanfattning.....	1
Proposition 1998/99:86.....	1
Proposition 1998/99:79.....	2
Lagförslagen	3
Motioner väckta med anledning av proposition 1998/99:86.....	3
Utskottet	3
Utgångspunkter för regeringens förslag.....	3
Den skattefria försäljningen inom EU upphör.....	3
Vilka resor är att betrakta som EU-interna.....	4
Utskottets ställningstagande	5
Ändringar i alkohol- och tobaksskattelagen.....	6
Proviantering av fartyg och flygplan.....	6
Utskottets ställningstagande	7
Exportbutiker	7
Utskottets ställningstagande	9
Ändringar på mervärdesskattens område	9
Utskottets ställningstagande	10
Exportbutiker	10
Gällande ordning.....	10
Utskottets ställningstagande	11
Proviantering av fartyg och luftfartyg.....	13
Utskottets ställningstagande	14
Införsel av alkoholdrycker för kommersiellt ändamål	15
Utskottets ställningstagande	15
Införsel för privat bruk.....	15
Gällande bestämmelser	15
Utskottets ställningstagande	16
Övriga frågor.....	17
Hemställan	17
Reservationer.....	20
1. Avdragsregler för exportbutiker (m)	20
2. Exportbutiker (m).....	21
3. Återkallelse av provianteringstillstånd (m)	24
4. Privatinförsel (m).....	24
Bilaga.....	26